

S. Sayısı : 145 e ek

Maaş Kanununa ek 4379 sayılı Kanunun birinci ve ikinci maddelerinin değiştirilmesine ve bu kanuna bâzı geçici maddeler eklenmesine dair olan Kanun tasarısının geçici sekizinci maddesi hakkında Bütçe Komisyonu raporu (1/460, 2/98, 131 ve 137)

Bütçe Komisyonu raporu

T. B. M. M.

Bütçe Komisyonu

Esas No. 1/460, 2/98, 2/131, ve 2/137

Karar No, 83

3 . III . 1950

Yüksek Başkanlığa

Maaş Kanununa ek 4379 sayılı Kanunun ikinci maddesinin değiştirilmesine ve bu Kanuna geçici maddeler eklenmesine dair olup Başbakanlığın 6/4270 sayılı tezkeresiyle Yüksek Meclise sunulan Kanun tasarısı ile Bingöl Milletvekili Feridun Fikri Düşünsel'in Kanunun geçici maddesine iki fıkra eklenmesi ve Bolu Milletvekili Lûtfi Gören'in aynı Kanunun geçici maddesinin kaldırılması ve bundan doğacak hakların tanınması ve yine Lûtfi Gören'in aynı kanunun birinci maddesinin değiştirilmesi ve geçici maddenin kaldırılması ve bu kanuna bâzı hükümler eklenmesi hakkındaki Kanun teklifleri geçici bir komisyonda görüşülerek Kamutaya sunulmuş ve Kamutayca da Komisyonumuza tevdi edilmesi üzerine keyfiyet komisyonumuzda incelenerek hazırlanan yeni tasarı Yüksek Kamutaya sunulmuş idi.

Tasarının birinci görüşülmesi yapılmış ve ikinci görüşmesi sırasında yedinci geçici maddeye kadar olan maddeler (bu madde dâhil) kabul edilerek sekizinci geçici madde hakkında Trabzon Milletvekili Hamdi Orhon tarafından verilen değiştirge önergesi Kamutayca nazarı dikkate alınmış ve tasarı tekrar Komisyonumuza tevdi edilmiş olduğundan konu, önerge sahibi ve Maliye Temsilcisi hazır olduğu halde tekrar görüşülmüştür.

Değiştirilmesi istenen 8 nci geçici madde, bir memuriyete girmeden ve 1 Eylül 1939 tarihinden önce muvazaflık hizmetini kısa olarak yapmak üzere silâh altına almanlardan 1 Eylül 1939 tarihinden sonra terhis edilenlerin bu tarihten sonra Yedek Subay Okulunda ve subaylıkta ge-

çen sürelerinin halen bulunduğları derecelerdeki terfi sürelerine eklenmesi hükmünü ihtiva etmektedir.

Önerge sahibi ise bu maddenin (27 . VI . 1935 tarihinden itibaren aslı bir memuriyete tâyinden evvel veya sonra muvazaflık hizmetini kısa olarak yapmak üzere silâh altına alınanlardan terhislerinden itibaren yedek subay okulunda ve yedek subaylıkta geçirdikleri müddet halen buldukları derecedeki terfi sürelerine eklenir) şeklinde değiştirilmesini istemektedir. Komisyonumuzun geçici sekizinci maddesi, 4379 sayılı Kanunun vaz'ettiği prensiplere sadık kalarak bir memuriyete girmeden ve 1 Eylül 1939 tarihinden sonra silâh altına almanlar için bu kanunla sağlanmış olan bir hakkın, aynı zamanda silâh altında bulunan ve aynı haklara sahip olan emsallerinin yalnız bu tarihten sonraki hizmetlerine de teşmili gibi adalete ve kanunun ruhuna uygun bir esası ihtiva ettiği halde, teklif sahibinin kabulünü istediği metin, 4379 sayılı Kanunun tesis ettiği prensipleri ihlâl edici bir mahiyet taşımaktadır.

Şöyleki: 4379 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği 23 . I . 1943 tarihinden evvel hizmeti fiiliyesini gerek tam ve gerek kısa olarak ifa edenler hakkında 20 . VI . 1927 tarihli ve 1108 sayılı Maaş Kanununun 21 ve 22 nci maddeleri tatbik edilmekte idi. Bu kanunun 22 nci maddesi hükmüne göre kısa hizmete tâbi olanların memuriyetle alâkası kesilmediği gibi kendilerine asteğmenlik rütbesi tevcih olununcaya kadar aylıklarının 1/3 ü de verilmekte idi. Bunların memuriyetle alâkaları devam etmekte ve

terfi süreleri de bir inkıtaa mâruz bulunmamakta idi. Binaenaleyh haklarında bu madde tatbik edilmiş olanlar için askerde geçen müddetin terfi sürelerine eklenmesi gibi bir durum bahis mevzuu değildi.

Silâh altında geçen hizmetlerin terfi süresine eklenmesi esası 15 . I . 1943 tarihli ve 4379 sayılı Kanunla tesis edilmiştir. Çünkü bu kanun, Maaş Kanununun 21 ve 22 nei maddelerini yürürlükten kaldırmış ve muvazzaf askerlik hizmetini ifa için silâh altına alınanların memuriyetle alâkalarını kesmiştir. Bu alâka kesmeden dolayı memurların terfi bakımından mağduriyetlerini önlemek için de bunlardan terhislerinden itibaren üç sene zarfında memuriyet için müracaat edenlerin Yedek Subay Okulunda ve subaylıkta geçirdikleri müddetin terfi sürelerine eklenmesi kabul edilmiştir.

4379 sayılı Kanunla bir memuriyete tâyin edildikten sonra silâh altına alınanlar hakkında bu hükümler tesis edilirken bir memuriyete girmeden silâh altına alınan kısa hizmetliler hakkında da 1 Eylül 1939 tarihinden başlamak üzere evvelkilere benzer bir hak tanınmıştır.

Şu hale göre, askerde geçen hizmetin sayılması işi memuriyete girmemiş olanlar için 1 Eylül 1939 tarihinden ve memuriyete girmiş olanlar için de 23 . I . 1943 tarihinden başlamaktadır. Teklif sahibinin kabulünü istediği metin ise her ikisinin mebbeini de 27 Mart 1935 tarihine götürmektedir. Yani birinciler için 4, ikinciler için 8 senelik bir devreyi daha içine almaktadır. Teklif sahibi değiştirmesiyle 1939 dan 1935 e kadar olan devreyi kastettiğini Komisyonda ifade etmiş ise de bu devreye teşmil edildiği takdirde 1 Eylül 1939 dan 23 . I . 1943 tarihine kadar arada kalan kısmın hariç bırakılması mümkün olmayacağından tümünü birden mütalâa etmek zaruridir.

Teklif edilen devre içinde Yedek subay Okulundan çıkan kısa hizmetlilerden ne kadarının memuriyete intisap ettiğini ve bunların halen hangi derecelerde bulduklarını tâyin etmek kabil olmadığından teklifin bütçeye yapacağı tesir derecesini ölçmek mümkün değildir. Bundan başka;

1. — 1943 tarihi 4379 sayılı Kanunun kabul tarihi ve Eylül, 1939 tarihi İkinci Cihan harbinin başlangıcı olması itibariyle bir mâna ifade et-

tiği halde 1935 mebbei böyle bir esasa istinat etmemektedir.

2. — Yukarda zikredilen devre içinde Maaş Kanunu hükümlerinden faydalanmış olanlara mükerrrer bir hak tanınması yeni bir takım adletsizliklere sebebiyet verecektir.

3. — Maaş Kanununun o devre içinde yaşamış ve tatbik edilmiş olan 22 nei maddesi hükmünü önergede tesbit edilen devre içinde silâh altına alınanlar lehine ihlâl etmek neticesini tevhit edecektir ki, umumi kanunların muayyen prensiplere dayanarak koyduğu hükümlerin bu kanunların mer'î olduğu zamandaki bütün hâdiselere aynı şekilde tatbik edilmesi esasına uymamaktadır.

4. — Önergenin kabulü halinde geriye doğru bir hesaplasmaya girişilmiş olacaktır ki bu hal birçok mahzurlu neticelere sebebiyet verebilir. Bu tasarrımın asıl gayesi 4379 sayılı Kanun hükmünü Devlet Demiryolları ve Devlet Denizyolları Genel Müdürlüğü memurlarına da teşmilinden ibaret olup geriye doğru bir iadei muhasebeye gidilmesi bahis konusu değildir.

Esasen bu tasarrımın birinci görüşülmesi sırasında geçici 8 nei maddede bahis konusu olanların 1 Eylül 1930 tarihinden evvelki hizmetlerinin nazarı dikkate alınması teklif edildiği halde Yüksek Kamutay bu teklifi reddetmiş bulunmaktadır.

Bu eibetleri göz önünde bulunduran Komisyonumuz mebbein 27 . VI . 1935 tarihine götürülmesini uygun bulmamış ve adı geçen 8 nei maddenin evvelece teklif edildiği şekilde kabulünü Yüksek Kamutayın tasvibine arza karar vermiştir. Yüksek Başkanlığa sunulur.

Başkanvekili	Sözcü	
Kastamonu	Kastamonu	Amasya
<i>M. Akalın</i>	<i>M. Akalın</i>	<i>A. K. Yiğitoğlu</i>
Ankara	Ankara	Aydın
<i>M. Eriş</i>	<i>C. Gölet</i>	<i>(H. R. Alpman</i>
Diyarbakır	Diyarbakır	Edirne
<i>C. Ekin</i>	<i>Ş. Uluğ</i>	<i>M. N. Gündüzalp</i>
Erzincan	İsparta	Kırlareli
<i>N. Pekcan</i>	<i>K. Turan</i>	<i>Koygl. K. Doğan</i>
Kırşehir	Manisa	Niğde
<i>Ş. Torgut</i>	<i>F. Kurdoğlu</i>	<i>R. Gürsoy</i>
Ordu	Urfa	Urfa
<i>H. Yalman</i>	<i>A. Akan</i>	<i>E. Tekeli</i>